

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Філологічний факультет

Катедра загального мовознавства

Затверджено

на засіданні катедри
загального мовознавства
філологічного факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач катедри Ф.С. Бацевич

Силабус з навчальної дисципліни

**«Лінгвістична експертиза писемного та усного мовлення»,
що викладається в межах ОПП «Прикладна лінгвістика»**

другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності **035 Філологія,**

спеціалізації **035.10 Прикладна лінгвістика**

Львів 2023 р.

Назва курсу	Лінгвістична експертиза писемного та усного мовлення
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та катедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет, катедра загального мовознавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 03 Гуманітарні науки Спеціальність – 035 Філологія Спеціалізації – 035.10 Прикладна лінгвістика
Викладачі курсу	Доктор філологічних наук, професор катедри загального мовознавства Мацюк Галина Петрівна. Доктор філологічних наук, професор, завідувач катедри української мови імені професора Івана Ковалика Купчинська Зоряна Олегівна. Кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України, експерт Українського бюро лінгвістичних експертиз (м. Київ) Ажнюк Леся Вікторівна.
Контактна інформація викладачів	halyna.matsyuk@lnu.edu.ua zoryana.kupchynska@lnu.edu.ua lesia.azhniuk@gmail.com
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за адресою: вул Університетська, 1 ауд. 343) або онлайн-консультації за попередньою домовленістю
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/linhvistychna-ekspertyza-pysemnoho-ta-usnoho-movlennia-2023
Інформація про дисципліну	Курс «Лінгвістична експертиза писемного та усного мовлення» є нормативною дисципліною зі спеціальності 035 Філологія для освітньо- професійної програми «Прикладна лінгвістика» і викладається в 1-му семестрі в обсязі 5 кредитів ЄКТС. Цю дисципліну в 2023/2024 н. р. студенти спеціалізації «Прикладна лінгвістика» у Львівському національному університеті імені Івана Франка слухають вперше для формування фахових компетентностей з лінгвоекспертології: для як створення текстів експертного дискурсу в широкому розумінні (створення контенту з питань взаємодії мови та суспільства) та у вузькому значенні (лінгвістичні дослідження для проведення різних видів експертиз). Курс охоплює нові дискусійні питання про функційні типи лінгвістичних експертиз, їхні об'єкти і предметні сфери, методи аналізу мови. Курс пропедевтичний щодо дисциплін «Семантико-текстуальна експертиза» та «Створення текстового контенту з проблем взаємодії мови та суспільства».
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна призначена для студентів-магістрів першого року навчання. Курс передбачає ознайомлення студентів з напрямками експертної діяльності філолога, розвиває теоретичне знання магістра, його практичні навики та критичне мислення щодо створення експертних текстів для неправового поля (готуючи до дисципліни «Створення текстового контенту з проблем взаємодії мови та суспільства») та для правового поля (готуючи до дисципліни «Семантико-текстуальна експертиза»).

	<p>В основу курсу покладено положення мовознавчої теорії, які відображають широке і вузьке розуміння <i>тексту експертного дискурсу</i>, а саме: соціолінгвістики, лінгвістики тексту, теорії комунікації, соціології, історії, культурології, теорії повсякденності, національної безпеки, медіалінгвістики, юрислінгвістики, ономастики, логіки. Окремий аспект курсу - увага до експертних текстів Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка», до лінгвістичних експертиз Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз міністерства юстиції України, Українського мовно-інформаційного фонду НАН України, Українського бюро лінгвістичних експертиз НАН України.</p> <p>Важлива складова курсу - ознайомлення студентів з категорійним апаратом прикладної лінгвістики, зокрема з лінгвоекспертології : «експерт- філолог», «мова», «текст», «інтернет-комунікація», «соціальні мережі», «громадська думка», «експертна практика мовознавця», «міждисциплінарна оцінка», «термінографічна експертиза», «лексикографічна експертиза», «онімна експертиза», «соціолінгвістичний експертний дискурс», «сучасний стандарт у записах власних назв», «лінгвістична експертиза писемного мовлення», «лінгвістична експертиза усного мовлення», «лінгвістична експертиза у справах про документальні спори», «лінгвістична експертиза політичних і правових документів», «лінгвістична експертиза у справах про вчинення неправомірних вербальних дій», «лінгвістична експертиза соціальних мереж» та ін.</p>
<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Метою навчальної дисципліни «Лінгвістична експертиза писемного та усного мовлення» є ознайомлення студентів з: 1) основними положеннями лінгвістичної теорії, необхідними для експертної діяльності філолога; 2) видами текстів експертного дискурсу неправового і правового поля. Мета курсу зумовлена потребою формування теоретичних знань та практичних навиків, необхідних для створення різножанрових текстів - від експертного висновку про зв'язки між мовою та суспільством за результатами конкретного соціологічного опитування до експертизи запису прізвища чи семантико-текстологічної експертизи. Серед основних проблемних питань дисципліни: види і принципи експертної діяльності лінгвіста, організація та методика проведення досліджень, добір мовознавчої теорії для створення експертних текстів, принципи класифікації і види експертиз. Навчальна дисципліна забезпечить випускників ОП «Прикладна лінгвістика» новими загальними і професійними компетентностями, які сформулюють нові програмні результати навчання з площини лінгвоекспертології як експертного текстотворення.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити лінгвістичні засади створення лінгвістичних експертиз; - розкрити запит суспільства на створення текстів експертного дискурсу для правового і неправового поля; - висвітлити роль мовознавчої теорії на прикладі конкретних досліджень; - пояснити дискусійні питання курсу, пов'язані із неусталеністю теоретичних підходів до питань лінгвоекспертології в працях мовознавців; - оволодіти базовим понятійно-категорійним апаратом, забезпечити вміння оперувати ним; - сформулювати межі компетенції експерта-філолога у створенні експертних текстів для правового поля; - встановити відмінності між лінгвістичною експертизою усного і писемного мовлення; - класифікувати експертизи з урахуванням сфер: юридична (правова та судова), лінгвокультурологічна (власне лінгвокультурологічна та

	<p>лінгвосоціальна), лінгвокомерційна (Г. Черненко), лінгвістична експертиза медійного, бізнесового, фінансового, економічного, політичного та дипломатичного текстів (Л. Шевченко, Д. Сизонов); логіко-лінгвістична експертиза (С. Ющенко), лексикографічна (В. Максимчук), термінографічна (Т. Петрова) та ін.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - зустрічатися з фахівцями, професійна діяльність яких пов'язана зі створенням різних видів експертиз: 14.11.2023. Зустріч магістрів ОП «Прикладна лінгвістика» з дослідницею судової експертизи, доценткою юридичного факультету Львівського національного університету ім. Івана Франка Оксаною Калужною; 28. 11. 2023. Зустріч магістрів зі С. Ющенко, науковою співробітницею та експерткою інституту з Українського мовно-інформаційного фонду НАН України, тема «Несудова лінгвістична експертиза»; 5. 12. 2023. Зустріч магістрів з канд. філол. наук Н. Заїкою з Українського мовно-інформаційного фонду НАН України, тема: «Словники різних типів у лінгвістичній діяльності лінгвіста- експерта»; - донести до студентів результати обговорення дискусійних питань курсу на міжнародній конференції «Інформація. Мова. Інтелект» 30 жовтня 2023р. (Г. Мацюк. Лінгвістична експертиза писемного та усного мовлення як навчальна дисципліна: дискусійні питання курсу), а також питань про формування теоретичних засад творення експертних текстів на Всеукраїнській конференції «Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи» 24 листопада 2023 р. (Мацюк Г. Юридична лінгвістика і соціолінгвістика: зв'язки на рівні категорій та термінів) ; - створити фрагменти експертних текстів на практичних заняттях.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>I. Основна</p> <p>Законодавство, методологія досліджень</p> <p>Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів // Зібрання чинних міжнародних договорів України. 2006. № 5. Ст. 1247.</p> <p>Директива 96/9/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про правовий захист баз даних»/ URL [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_241</p> <p>Закон України «Про інформацію»(1992) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text</p> <p>Закон України «Про авторське право і суміжні права»(1994- втратив чинність; новий закон -2022року) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855</p> <p>Закон України «Про рекламу» (1996) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#Text та «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»(1993- втратив чинність новий – «Закон України «Про медіа» 2022року.</p> <p>Закон України «Про медіа» (2022)</p> <p>Закон України «Про судову експертизу» (1994) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text</p> <p>Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»(2019) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text</p> <p>Закон України Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки: закон України. 2015.</p> <p>Змінилися правила лінгвістичної експертизи мовлення . 20. 08. 2021// PRAVO. https://pravo.ua/zminylys-pravyyla-linhvistychnoi-ekspertyzy-movlennia/</p> <p>Термін <i>експерт</i>. Термінологія законодавства // https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/8122</p> <p>Термін <i>Експертиза освітньої програми</i>// https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/57471</p> <p>Термін <i>Експертиза художньо- технічного редагування</i>// https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/54596</p> <p>Термін <i>Експертне дослідження</i>// https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/58256</p> <p>Термін <i>Експертний висновок</i>// https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/8207</p> <p>Термін <i>Експертні дослідження</i>// https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/8214</p> <p>Термін <i>Експерт з акредитації</i>// https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/8134</p> <p>Конституція України (1996). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text</p> <p>Рада національної безпеки і оборони України. Рішення. Про Стратегію воєнної безпеки України. 2021.//https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0022525-21</p> <p>Методологічні основи судової експертизи об'єктів інтелектуальної власності : звіт про</p>

НДР (заключ.) / Мініюст України, КНДІСЕ, ХНДІСЕ; кер. Г. В. Прохоров-Лукін; викон.: А. В. Андреева та ін. № ДР 0104U003403. Київ, 2006. 290 с.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень// <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#n17>
Про авторське право і суміжні права : закон України від 23 груд. 1993 р. № 3792-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 13. Ст. 64.

Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових

експертиз та експертних досліджень: Наказ Міністерства юстиції України 08.10.1998 № 53/5 Дата оновлення 13.03.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення 28.08.2020).

Наукова література

Ажнюк Б.М. Переклад і міжмовна ідентифікація власних імен. //Академік Олександр Савич Мельничук і сучасне мовознавство: збірник наукових праць. Київ: Видавничий дім Д. Бурого, 2012. С. 228–236

Ажнюк Л. В. Лінгвістична експертиза: статус: методологічні презумпції // Мовознавство : Науково-теоретичний журнал. 2012. – № 3. – С. 47– 64

Ажнюк Л.В. Лінгвістична експертиза як юридичний інструмент// Магістеріум. Вип. 66: мовознавчі студії. Київ, 2017. С. 8— 15

Ажнюк Л. Лінгвістичне підґрунтя юридичної визначеності// Мовознавство, 2013. – № 5. – С. 69-83.

Ажнюк Л. Лінгвістична експертиза в справах про документальні спори // Магістеріум. – 2016. – Вип. 62. – С. 3-9

Л. Ажнюк. Право на мовне довкілля з позицій юридичної лінгвістики // Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ. // К.: Вид. дім Д. Бурого, 2019. – С. 275-295.

Ажнюк Л. В. Право на ім'я з позицій соціальної та юридичної лінгвістики// Інформація. Мова. Інтелект. С. 16-19. https://lcorp.ulif.org.ua/PDF/Conf_Inf_Lang_Intel.pdf

Ажнюк Л., Ажнюк Б. Семантико-текстуальна лінгвістична експертиза усного й писемного мовлення: науково-методичні рекомендації. Київ: Вид. дім Д. Бурого, 2022. – 47 с.

Ажнюк Л.В. Типологія об'єктів лінгвістичної експертизи і методика їх дослідження //Мовознавство. 3. 2016. С.3–18.

Артикуца Н. Законодавчий текст як предмет лінгвістичної експертизи.– Режим доступу: <http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/handle/123456789/2462>.

Ахтирська Н. М. Використання можливостей лінгвістичної експертизи для встановлення ознак провокації// Криміналістика і судова експертиза. Вип. 66. 2021. <https://digest.kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2021/04/Akhtyrskaya.pdf>

Богословська М.О. Судова лінгвістична експертиза: процесуальні та кримінальні аспекти : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2009. 19

Богословська М. О. Деякі аспекти судово-лінгвістичної експертизи // Вісник Академії адвокатури України. – 2009. – Число 1 (14). – С.152-158

Богословська М. О. Актуальні питання теорії судових лінгвістичних експертиз// Криміналістика і судова експертиза. Вип. 63. 2018.

Борисенко Н. Методика проведення наукових досліджень. Навчально-методичний посібник. Для студентів магістрантів факультетів іноземних мов. Житомир, 2010.

<http://eprints.zu.edu.ua/28339/1/copympnd.pdf>

Брига Т. Розвиток прикладної лінгвістики як навчальної дисципліни// Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Вип. 11. С20-23.

Будко Т.В. Поняття пропаганди: юридичний та лінгвістичний аспекти// Криміналістика і судова експертиза. Вип. 62. 2017.

Будко Т. В. Ознаки пропаганди деструктивного характеру в тексті мовного повідомлення// Криміналістика і судова експертиза. Вип. 63. 2019.

<https://digest.kndise.gov.ua/archive/criminalistics-and-forensics-2019/>

Бугайко Ю. О. Види лінгвістичної експертизи законопроектів: перспектива впровадження в Україні // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. - 2019. – Вип. 38. - С. 145-166. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apy1_2019_38_11.

Бугайко Ю. О. Методи лінгвістичного аналізу законодавства: український контекст. Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи: матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з проблем розвитку та функціонування державної мови. (Київ, 28 листопада 2019 р.). Київ, 2019. С. 54–57.

Бугайко Ю. О. Конституційно-правові засади лінгвістичної експертизи законопроектів в Україні// К, 2022. http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/20796/4/dysert_buhaiko_yu.pdf

Бугайко Ю. О. Лінгвістична експертиза як спосіб виявлення корупційогенних факторів у

проектах нормативно-правових актів. Актуальні проблеми запобігання корупції: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів, аспірантів і молодих вчених. (Харків, 14 квіт. 2021 р.). Харків, 2021. С. 60–63.

Бугайко Ю. О. Лінгвістична експертиза законопроектів в Україні: теоретичний та конституційно-правовий аспекти: монографія. К., 2023.

Відтворення українських власних назв (антропонімів і топонімів) іноземними мовами: збірник наукових праць. Київ. 1995. 175 с.

Голобородько К. Лінгвістична експертиза тексту: юридичний та мовний аналіз// Український світ у наукових парадигмах. Харків, 2020. Вип. 7. с 11-17
<https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b05e83df-63e8-4483-8340-a3b508f6fd52/content>

Гора І., Ходанович В. Сучасні проблеми експертного дослідження мовленнєвих повідомлень, що містять інформацію екстремістського характеру. Історико-правовий часопис. 2015. № 2 (6). С. 108— 113.

Демченко В. М. Договір чи угода: юрислінгвістичний аналіз// Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи Херсон, Ч. 1. 2018. с 158-160

Доценко О.Л. Лінгвістична експертологія в системі підготовки студентів-філологів. Українська мова в юриспруденції. Збірник наукових праць, 2018. С. 154–157.. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua>

Доценко О. Лінгвістичні експертизи в дискурсі правозастосування // Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 2021, № 48, 45–52.

Експертні висновки та проекти підручників , поданих на конкурси і відбір проектів підручників для 2 класу// Інститут модернізації змісту освіти. 2019.
<https://imzo.gov.ua/konkursny-vidbir-proektiv-pidruchnykyiv-dlia-2-6-11-klasiv/konkursny-vidbir-proektiv-pidruchnykyiv-dlia-2-klasu/2ekspertni-vysnovky-na-proekty-pidruchnykyiv-podanykh-na-konkursnyy-vidbir-proektiv-pidruchnykyiv-dlia-2-klasu/>

Експертний висновок щодо нових проектів закону про мови Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. 05. 2010// Дзеркало тижня.
https://zn.ua/ukr/science/ekspertnyi_visnovok_schodo_novih_proektiv_zakonu_pro_movi_institutu_politichnih_i_etnonatsionalnih_d.html

Інтернет-комунікація в діяльності інститутів сектору безпеки: теоретико-прикладний аспект : [кол. монографія]. – К., Луганськ : Янтар, 2013. – 664 с.

Кечеджі О.Б. Роль та значення лінгвістичної експертизи усного мовлення у розслідуванні злочинів проти основ національної безпеки України // Актуальні питання сьогодення. Том 2. 2018. С. 48—52.

Кісіль Н. В. Теоретичні та методологічні основи судової експертизи літературних та художніх творів як об'єктів авторського права// Криміналістика і судова експертиза. Вип. 61. с 478-487.

Ковтюх С.Л., Капталян О.М. Словозмінна парадигматика українських прізвищ: монографія. Кіровоград: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2012. 256 с.

Компанцева Л. Ф. Прикладні аспекти інтернет-лінгвістики в діяльності інститутів сектору безпеки//Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони № 1 (16)/2013/. С 75-79

Компанцева Л. Ф. Лінгвістична експертиза соціальних мереж в умовах гібридних викликів національній безпеці України// Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 2020. Вип. XL. С 119-139.

Лінгвістична експертиза// Судово-експертне бюро України. <https://sebu.com.ua/ekspertni-poslugy/lingvistychna-ekspertyza-2/>

Лінгвістична експертиза Другий (магістерський) рівень вищої освіти// http://smc.hnpu.edu.ua/files/DVV_magistr_2022_2024/profesiina/presentatsii/Linhvistychna_ekspertyza.pdf

Лінгвістична експертиза// Київський експертно-дослідний центр.
https://kedc.org.ua/linhvistychna-ekspertyza/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjw88yxBhBWEiwA7cm6pRajccE2Nco98aOggV3is46RmMPBQqswx64p2NvdYZn3VGwn5H_rsxoCgU0QAvD_BwE

Лінгвістична експертиза мовлення// Науково-дослідний центр судової експертизи у сфері інформаційних технологій та інтелектуальної власності міністерства юстиції України.
<https://intellect.org.ua/activity/expert-activity/lingvistychna-ekspertyza-movlennya/>

Максимчук В. В. Лексикографічна експертиза як один із критеріїв ідентифікації авторських новотворів. [В:] Наукові записки. Серія «Філологічна» 31, 2012: 55–60.

Мацюк Г. Безпековий вимір сучасної освіти і нові вимоги до змісту мовознавчих дисциплін на філологічних факультетах закладів вищої освіти. *Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики* : монографія / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. С. 68–76.

Михальчук О. Антропонім як об'єкт лінгвістичної експертизи.// Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія. №1(45). 2021. С 305-311. <http://visnyk-philology.uzhnu.edu.ua/article/view/245509>

Ованнісян А. Л., Тимко Є. В. Перспективи розвитку лінгвістичних підвидів судової експертизи//Криміналістика і судова експертиза.2018. <https://digest.kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/25.pdf>

Ованнісян А. Л. Типи ознак та способи їх діагностичного аналізу при проведенні лінгвістичного дослідження усного мовлення// Криміналістика і судова експертиза.2019 [igest.kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/Верстка_Криміналістика_2019_6.05.-392-404-1.pdf](https://digest.kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/Верстка_Криміналістика_2019_6.05.-392-404-1.pdf)

Ованнісян А. Л. Дослідження усного мовлення з ознаками міжмовної інтерференції , просторіччя з іншомовними елементами, імітації мовлення нерідною мовою// Криміналістика і судова експертиза. 2021.

Особливості призначення проведення лінгвістичних експертиз.// Одеський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України. <http://ondise.minjust.gov.ua/>

Петрова Т. Статус рецензії на термінологічний словник як термінографічна експертиза. // Лінгвістичні студії. Вип. 42. С 101-111

Петрова Т. Рецензія на термінологічний словник: експертиза, професійний діалог і наукова дискусія// Лінгвістичні студії. Вип. 38. С. 84-85.

Підсумки дворічної дії закону про мову: експертне обговорення. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва.23 квітня 2021. <https://dif.org.ua/article/pidsumki-dvorichnoi-dii-zakonu-pro-movu-ekspertne-obgovorennya>

Положення про Експертну групу з питань мовної політики від 19 вересня 2019р. № 761. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2018-%D0%BF#n37>

Постанова Про утворення Експертної групи з питань мовної політики. від 19 вересня 2018р. № 761// <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2018-%D0%BF#Text>

Почеркознавча експертиза// <http://www.ucse.com.ua/ukr/expertise/16/>

Прадід Ю. Ф. Проблеми лінгвістичної експертизи усного і письмового мовлення в дослідженнях українських учених / Ю. Ф. Прадід // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : науково-практичні матеріали. – Х. : Право, 2005. – Вип. 5. – С. 166-171

Проблемні питання дослідження усного мовлення особи під час проведення лінгвістичної експертизи та експертизи відеозвукозаписів// Юридичний науковий електронний журнал// http://lsej.org.ua/5_2020/54.pdf

Савельєва І. В. Проблемні питання дослідження усного мовлення особи під час проведення лінгвістичної експертизи та експертизи відеозаписів// Юридичний науковий електронний журнал. №5. 2020 http://lsej.org.ua/5_2020/54.pdf

Сванкулов А. Е. Використання лінгвістичних знань у судовій експертизі . Порівняльний аналіз//Криміналістика і судова експертиза. 2019. https://digest.kndise.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/%D0%92%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_2019_6.05.-435-441-1.pdf

Підручники і посібники, науково-методичні рекомендації

Ажнюк Л. Ажнюк Б. Семантико-текстуальна лінгвістична експертиза усного й писемного мовлення: науково-методичні рекомендації. К., 2022. 47 с.

Артикуц Н В а. Мова права і юридична термінологія. К., 2004.

Гарбера І. В. Основи лінгвістичної експертизи тексту: Навчально-методичний посібник. Вінниця, 2020.

Експертизи в судовій практиці: навч.посіб./ В. Г. Гончаренко, В. Є. Бергер, Л. П. Булига та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 388 с.

Джінджора Є. Мовленнєві технології пропаганди. Навчально- методичний посібник для здобувачів І курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.10 Прикладна лінгвістика. Одеса, 2022

Засєкіна Л. В., Засєкін С. В. Психолінгвістична діагностика. Навчальний посібник. Луцьк 2008. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/503/1/psycholingv_diagn.pdf

Квіт С. Масові комунікації. Підручник. К, 2018

Компанцева Л. Ф. Інтернет-лінгвістика : [підручник]. Луганськ : Янтар, 2012. 300 с.

Компанцева Л.Ф. Лінгвістична експертиза соціальних мереж. Київ: Аграр Медіа Груп, 2018 https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_157_69768187.pdf

Лінгвістична експертиза : підручник / Л. І. Шевченко, Д. Ю. Сизонов ; за ред. Л. І. Шевченко. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2021. 244 с.

Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Львів, 2009.

Методологія досліджень та використання інтернет-ресурсів (для науковців сектору безпеки та оборони) : [підручник] / [за заг. ред. Л. Ф. Компанцевої]. К. : Нац.акад. СБУ,

2015. – 344 с.

Слухай Н. В. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні : [навчальний посібник] / Н. В. Слухай, О. С. Снитко, Т. П. Вільчинська. К. : Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2011. 367 с.

Різун В. В. Теорія масової комунікації. Підручник. К., Просвіта, 2008.

Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / [В.М.Петрик, М.М.Присяжнюк, Л.Ф.Компанцева, Є.Д.Скулиш, О.Д.Бойко, В.В.Остроухов]; за заг. ред. Є.Д.Скулиша. 2-ге вид. К.: ЗАТ “ВППОЛ”, 2011. 248 с.

Сугестивна лінгвістика: лінгвістичне програмування поведінки людини [Текст] : навч.-метод. посіб. / Н.В. Слухай. – Київ : Вид. дім Д. Бураго, 2019. – 248 с.

Словники

Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни: у 4 т. Донецьк: ДонНУ, 2012.

Етимологічний словник української мови : у 7 т. / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні ; редкол. : О. С. Мельничук (головний ред.) та ін. Київ : Наукова думка, 1983. Т. 1. 632 с. ; 1985. Т. 2. 570 с. ; 1989. Т. 3. 648 с. ; 2006. Т.V. 704 с. ; 2012. Т. VI. 568 с.

Ліпкан В., Попова Т.. Стратегічні комунікації . Словник. К.. 2016

Мартінек С. В. Український асоціативний словник : [у 2 т.]. – Львів : ПАІС, 2008. – Т. 1.

Від стимулу до реакції. – 344 с. – Т. 2. Від реакції до стимулу. – 468 с.

Медіалінгвістика: словник термінів і понять. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014.

Редько Ю.К. Довідник українських прізвищ. К.: Наукова думка, 1969. 255 с.

Редько Ю.К. Сучасні українські прізвища. К.: Наукова думка, 1966. 216 с.

Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П. Власні імена людей. Словник-довідник. Київ: Наукова думка, 1996. 335 с.

Словник базових понять лінгвістичної експертизи соціальних мереж // Компанцева Л. Ф. лінгвістична експертиза соціальних мереж: підручник. К.. 2018. С 274.- 317

https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_157_69768187.pdf

Базові поняття стратегічних комунікацій: стандарти на основі документів НАТО (англійсько-український та українсько-англійський словник) / укладачі : Л. Компанцева, О. Акульшин, Н. Акульшина та ін. Київ : Нац. академія СБУ, 2019. 336 с

Словник прізвищ: практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини). Чернівці: Букрек, 2002. 423 с.

Словники України онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>.

Трійняк І.І. Словник українських імен. К.: Довіра, 2005. 509 с.

Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.

Чучка П. П. Слов'янські особові імена українців: історико-етимологічний словник. Ужгород: Ліра, 2011. 428

Юрислінгвістика: словник термінів і понять / Укл. Л. і Шевченко, Д. В. Дергача. Д.Ю.

Сизонов, І. В. Шматко/ За ред. докт. філол. наук., проф. Л. І. Шевченко. К., 2015.

Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language. – Cambridge, 1992.

2.Додаткова література

Свиридова Л. В. Теоретичні засади судової лінгвістичної експертизи// Криміналістика і судова експертиза. Вип. 66. 2021. <https://digest.kndise.gov.ua/archive/criminalistics-and-forensics-2021/>

Судова авторознавча експертиза//

https://stud.com.ua/6783/pravo/sudova_avtoroznavcha_ekspertiza

Черненко Г. А. Сфери застосування лінгвістичної експертизи. – Режим доступу :

[philology.knu.ua> php/37/2/chern.pdf](http://philology.knu.ua/php/37/2/chern.pdf) Широков В. А. Наукові засади лінгвістичної експертизи політичних та правових документів / В. А. Широков, О. О. Сидоренко // Мовознавство. 2005. № 2. С. 18-31

Філіпцова Н. М. Лінгвістична експертиза як прикладна лінгвістична задача / Н. М.

Філіпцова // Гуманіт. вісн. НУК. Миколаїв : НУК, 2013. Вип. 6. С. 121–124.

Юрчук О. Ф. Експертний лінгвістичний аналіз як елемент нормотворчої діяльності (на матеріалі нормативно-правових актів України та Автономної Республіки Крим) // Вісник університету внутрішніх справ. 1999. Вип. 7(1). С. 159-162. - Режим доступу:

[http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_1999_7\(1\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_1999_7(1)_29)

Шевченко Л. І. Сизонов Д. Ю. Критерії диференціації усного та писемного тексту в лінгвоекспертизі // Актуальні питання української лінгвістики: теорія і практика. Вип. ХІІ. 2021.

Широков В. А. Наукові засади лінгвістичної експертизи політичних та правових документів / В. А. Широков, О. О. Сидоренко // Мовознавство. 2005. № 2. С. 18-31.

Clark, D. D. Characterizing cyberspace: Past, present and future (ECIR Working Paper No.

	<p>2010-3). MIT Political Science Department. https://dspace.mit.edu/bitstream/handle/1721.1/141692/Clark%20%282010%29%20Characterizing%20cyberspace.pdf?sequence=1&isAllowed=y Searle J. Speech acts. New York — London, Cambridge University Press, 1969. Suler J. E-Mail Relationships. Psychology of Cyberspace, 1996. – Режим доступу : http://www.rider.edu/~suler/psy cyber.html. <i>Matsyuk H.</i> A new role for Sociolinguistics in the hierarchy of Linguistics disciplines (the experience of Ukraine) // Езикова політика на Европейския съюз и европейското университетско пространство. Велико Търново, 5–7 октомври 2005 г. Велико Търново, 2006. Т. 2. С. 217–230. <i>Matsyuk H.</i> Marking Ukrainians' public space as interaction of language and ideology: past and present // Name and Naming. Sacred and Profane in Onomastics. Baja Mare, 2017. P. 889–900. <i>Matsyuk H.</i> Urban Street Names as a Marker of Language /Authority Interaction in Ukraine: Soviet (1922–1991) and Post-Soviet Periods (1991–2011) // Names in daily life. BIBLIOTECA TÉCNICA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA. № 11. Barcelona, 2014. P. 361–369. <i>Snyder, Timothy.</i> (2022, April 08). Russia's genocide handbook. The evidence of atrocity and of intent mounts. Thinking about... URL: https://snyder.substack.com/p/russias-genocide-handbook?s=r</p>
Тривалість курсу	Один семестр (1-й)
Обсяг курсу	Загальний обсяг – 150 годин, зокрема 48 годин аудиторних, з них - 16 годин лекційних, 32 практичних; 102 год. самостійна робота.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - предметне поле експертної діяльності прикладного лінгвіста - види експертних текстів у неправовій площині; - основні організації, де створюються судові лінгвістичні експертизи - види судових лінгвістичних експертиз <p>уміти</p> <ul style="list-style-type: none"> - формулювати теорію і завдання дослідження для здійснення експертного висновку та рекомендацій, консультативного висновку або прогнозу в неправовому полі - формулювати теорію і завдання для виконання лінгвістичних експертиз у правовому полі. <p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p><u>Фахові компетентності:</u></p> <p>ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів. ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій. ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної</p>

	<p>спеціалізації «Прикладна лінгвістика» для вирішення професійних завдань. ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень. ФК 11. Здатність оцінювати мовні явища з позиції мовного законодавства. ФК 12. Здатність здійснювати базову лінгвістичну експертизу текстів різних типів і жанрів.</p> <p><u>Програмні результати навчання</u></p> <p>ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі. ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування. ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня. ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації. ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних. ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів. ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу. ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог. ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі. ПРН 19. Володіти методами, методиками і прийомами аналізу текстів (дискурсів, наративів) з метою виявлення імпліцитних (прихованих) намірів їх авторів. ПРН 20. Оцінювати мовні явища з позиції мовного законодавства. ПРН 21. Застосовувати на практиці основні принципи організації лінгвоекспертної діяльності у межах лінгвістичної експертизи продуктів (текстів).</p>
Ключові слова	Мова як код і система, національна безпека, експертна діяльність філолога, мовознавча теорія і методи аналізу, створення експертних текстів неправового і правового поля, види лінгвістичних експертиз
Формат курсу	Очний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу магістри потребують базових знань з фахових лінгвістичних дисциплін. Курс пов'язаний з дисциплінами «Комунікативно-прагматичні аспекти текстотворення і текстосприйняття», «Теоретичне і прикладне мовознавство».

<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Викладач використовує методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> •за типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний, проблемне викладання, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький методи; •за дидактичними завданнями: словесні – лекція, евристична бесіда, дискусія; наочні – ілюстрація, демонстрація; практичні – робота з текстом.
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Проектор, екран, ноутбук, доступ до інтернету.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:</p> <ul style="list-style-type: none"> - робота на практичних заняттях: 48% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 48 (максимально по 3 бали за кожне з 16-ти практичних занять); - усне опитування за двома модулями: 22% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 22 (по 11 балів за кожний модуль); - самостійна робота (прочитана література): 10% семестрової оцінки, максимальна кількість балів 10; - реферат (на вибір) про види лінгвістичних експертиз: 20%, максимальна кількість 20 балів. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що тексти студентів будуть їх оригінальними працями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел, списування є прикладом можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента дозволяє її не зарахувати. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти ходять на пари. Також вони інформують викладача про причини пропусків. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання видів письмових завдань.</p> <p>Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на практичних заняттях, поточному опитуванні, самостійній роботі, бали на контрольних замірах (модулях). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>
<p>Питання до модулів та рефератів</p>	<p>Питання до модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підручники для вивчення курсу. 2. Словники для вивчення курсу. 3. Приклади виконання лінгвістичних експертиз. 4. Дискусійні питання курсу. 5. Експертні тексти для неправового і правового поля. 6. Роль мовознавчої теорії в експертних дослідженнях. 7. Диференціація лінгвістичних експертиз. 8. Результати досліджень наукових установ, які займаються лінгвістичними експертизами: Українського мовно-інформаційного фонду НАН України,

- Державного підприємства «Бюро лінгвістичних експертиз» та ін.
9. Журнали та збірники, які друкують матеріали про лінгвістичні експертизи («Актуальні питання української лінгвістики: теорія і практика»; «Українська мова в юриспруденції»; «Криміналістика і судова експертиза»).
10. Мовознавці -творці теорії лінгвістичних експертиз для неправового та правового поля: які аспекти вже досліджені?
11. Аргументація широкого і вузького значення терміна *лінгвоекспертологія*.
12. Питання, які вивчає лінгвістична експертиза писемного та усного мовлення як навчальна дисципліна.
- 13.Класифікації і види лінгвістичних дисциплін: які критерії?

Питання до рефератів:

Реферат на тему: «Лінгвістична експертиза писемного та усного мовлення» - моя нова навчальна дисципліна.

Два питання, які аналізує кожний студент:

1) « Лінгвістична експертиза писемного та усного мовлення: показчик публікацій для експерта-початківця».

1. Опрацювати випуски міжвідомчого науково-методичного збірника «Криміналістика і судова експертиза» за 2017-2023 рр. і створити показчик публікацій, присвячених: а) різним питанням експертизи писемного та усного мовлення та б) термінології юридичної лінгвістики (робити покликання: автор статті, її назва, збірник, рік, випуск, сторінки, лінк) .

2. Опрацювати випуски збірників і створити показчик публікацій, присвячений різним питанням: а) експертизи писемного та усного мовлення, б) термінології юридичної лінгвістики (робити покликання: автор статті, її назва, збірник, рік, випуск, сторінки, лінк) .

Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи [Текст] : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 25 листоп. 2020 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 184 с.

https://fpk.in.ua/images/biblioteka/1bac_pravo/materialy-konferentsiyi.pdf

Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи [Текст] : матеріали XVII Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 25 листоп. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. 214 с

<https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/e9b586a3-22a2-4964-9d65-e359d60c01cb/content>

Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу : мат. міжн. наук.- практ. конф. (м. Київ, 5.11.2019 р.) / За заг. ред. О. Г Рувіна, Н. В. Нестор; уклад. О. І. Жеребко, А. О. Полтавський, О. В. Юдіна. К.: КНДІСЕ Мініюста України, 2019. 672 с.

https://m3rkxutm8pk3eqapl5ynjvb3gjs8uao.cdn-freehost.com.ua/wp-content/uploads/2021/06/aktualni-pytannya-sudovoyi-ekspertologiyi_verstka_druk.pdf

Актуальні питання судової експертизи і криміналістики : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди 100-річчя Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» (Харків, 10.11.2023). Харків : ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», 2023. 447, <http://www.ndekc.lviv.ua/pdf/c05122023.pdf>

Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу: матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16 грудня 2022 р.) / за заг. ред. Н. В. Нестор; уклад. О. В. Баулін, О. І. Жеребко, Т. П.

	<p>Кривак, О. О. Садченко, А. В. Старушкевич, Ю. Б. Форіс; К.: Університет «Україна», 2022. 526 с https://m3rkxutm8pk3eqapl5ynjvb3gips8ua0.cdn-freehost.com.ua/wp-content/uploads/2023/07/konf_4_kndise_2022.pdf</p> <p>Інформація. Мова. Інтелект: Тези доповідей Міжнародної наукової конференції до 75-річчя від дня народження та 50-річчя науковопедагогічної діяльності академіка НАН України Володимира Анатолійовича Широкова (м. Київ, 30 – 31 жовтня 2023 р.). Київ – Варшава: Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України, Інститут славістики Польської академії наук. 183 с.</p> <p>2) Підручники та словники для вивчення питань лінгвістичної експертизи писемного та усного тексту: коротка анотація (кожна на 1 стор., з вказівкою питань, які аналізуються).</p> <p>Лінгвістична експертиза : підручник / Л. І. Шевченко, Д. Ю. Сизонов ; за ред. Л. І. Шевченко. К. : ВПЦ "Київський університет", 2021. – 244 с</p> <p>Гарбера І.В. Основи лінгвістичної експертизи тексту: Навчально-методичний посібник. Вінниця, 2020. 220 с.</p> <p>Юрислінгвістика : словник термінів і понять / Уклад. : Л.І. Шевченко, Д.В. Дергач, Д.Ю. Сизонов, І.В. Шматко / За ред. докт. філол. н., проф. Л.І. Шевченко. К. : ВПЦ «Київський університет», 2015.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год.	Термін виконання
МОДУЛЬ І. Організаційні та теоретичні питання курсу					
1 т. 2 год.	<p>Тема 1. Актуальність дисципліни для підготовки фахівців з текстотворення та лінгвоекспертології</p> <p>1. Лінгвістична експертиза писемного та усного мовлення як навчальна дисципліна: мета, завдання, компетентності та результати, зв'язки з іншими дисциплінами.</p> <p>2. Структура курсу, основна та додаткова література, тематика лекційних та практичних завдань. Самостійна робота. Підручники та словники термінів. Дискусійні питання курсу.</p> <p>3. Тексти експертного дискурсу як об'єкт вивчення. Чому такі дослідження актуальні для національної безпеки.</p> <p>4. Фаховий потенціал лінгвіста та інституції, де працюють філологи-експерти</p> <p>5. Теоретична база курсу про створення текстів експертного дискурсу в широкому та вузькому розумінні: положення соціолінгвістики, медіалінгвістики, культурології, юрислінгвістики, логіки та ін.</p> <p>6. Оцінка, інтерпретація, рекомендації в текстах експертного дискурсу.</p>	Практичне заняття	<p><i>Мацюк Г.</i> Безпековий вимір сучасної освіти і нові вимоги до змісту мовознавчих дисциплін на філологічних факультетах закладів вищої освіти // Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики : монографія / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. С. 68–76. <i>Мацюк Г., Горда О., Чучвара О.</i></p> <p>Соціолінгвістика: інтеграційний науковий напрям та навчальна дисципліна/за ред. Г. Мацюк. Львів, 2021.</p> <p>Ажнюк Б. М. Лінгвістична експертиза як науково-дослідний жанр // Криміналістика і судова експертиза. 2016. Вип. 61.</p> <p>Ажнюк Л. В. Типологія об'єктів лінгвістичної експертизи і методика їх дослідження // Мовознавство. 2016. № 3.</p> <p>Авторське право та авторознавча лінгвістична експертиза у цифрову добу: монографія / О.І. Харитонов, Н.І. Клименко, Є.О. Харитонов, Г.О. Ульянова та ін. Одеса, 2017.</p> <p>Інтернет-комунікація в діяльності інститутів сектору безпеки: теоретикоприкладний аспект : [кол.</p>	<p>5 год.</p> <p>Ознайомитися з підручниками і та статтями.</p> <p>Опрацювання відповідних параграфів.</p> <p><i>Лінгвістична експертиза</i> : підручник / Л. І. Шевченко, Д. Ю. Сизонов ; за ред. Л. І. Шевченко. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2021. 244с. <i>Компанцева Л.Ф.</i></p> <p>Лінгвістична експертиза соціальних мереж. Київ: Аграр Медіа Груп, 2018. <i>Ажнюк Б. М.</i></p> <p>Лінгвістична експертиза як науково-дослідний жанр //Криміналістика і судова експертиза. 2016. Вип. 61.</p> <p><i>Мацюк Г.</i> Юридична лінгвістика і соціолінгвістика: зв'язки</p>	1 т.

			<p>монографія]. К., Луганськ : Янтар, 2013. 664 с.</p> <p>Лінгвістична експертиза : підручник / Л. І. Шевченко, Д. Ю. Сизонов ; за ред. Л. І. Шевченко. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2021. 244 с.</p> <p><i>Компанцева Л.Ф.</i> Лінгвістична експертиза соціальних мереж. Київ: Аграр Медіа Груп, 2018.</p> <p>https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_157_69768187.pdf</p> <p>Мовна ситуація і мовна політика в Україні: аналіз і рекомендації/ за ред. Юліане Бестерс-Дільгер . 2-ге вид. Київ: Києво-Могилян. акад., 2010. 363 с.</p>	<p>на рівні категорій та термінів // Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи. К., 2023. С.67-71.</p>	
1 т. 2 год.	<p>Тема 2. Експертна діяльність магістрів зі спеціалізації «Прикладна лінгвістика». Зустріч з дирекцією та працівниками Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз міністерства юстиції України.</p> <p>1. Напрямки роботи інституту. Відділення. Волинське відділення Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз (Луцьк); Закарпатське відділення Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз міністерства юстиції України (Ужгород); Рівненське відділення Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз міністерства юстиції України (Рівне).</p> <p>2. Що потрібно знати і вміти, щоб виконати лінгвістичну експертизу?</p> <p>2.Обсяг компетенції філолога-експерта.</p>	Практичне заняття	<p>Змінилися правила лінгвістичної експертизи мовлення . 20. 08. 2021// PRAVO. https://pravo.ua/zminylys-pravyla-linhvistychnoi-ekspertyzy-movlennia/</p> <p>Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#n17</p> <p>Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: Наказ Міністерства юстиції України 08.10.1998 № 53/5 Дата оновлення 13.03.2020 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text (дата звернення 28.08.2020).</p> <p>Експертна діяльність: відповідність Конституції України (1996). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0</p>	<p>5 год.</p> <p>Підготувати повідомлення про законодавчі акти. Закон України «Про інформацію» (1992) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text</p> <p>Закон України «Про авторське право і суміжні права» (1994 - втратив чинність; новий закон - 2022 року) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855</p> <p>Закон України «Про рекламу» (1996) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#Text</p> <p>та «Про друковані засоби</p>	1 т.

			<p>%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text Спеціальна експертиза в законі України «Про судову експертизу»(1994) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text Методологічні основи судової експертизи об'єктів інтелектуальної власності : звіт про НДР (заключ.) / Мінюст України, КНДІСЕ, ХНДІСЕ; кер. Г. В. Прохоров-Лукін; викон.: А. В. Андрєєва та ін. № ДР 0104U003403. Київ, 2006. 290 с.</p>	<p>масової інформації (пресу) в Україні)(1993-втратив чинність новий – «Закон України «Про медіа» 2022року. Закон України «Про медіа» (2022) Закон України «Про судову експертизу» (1994) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text</p>	
2 т. 2 год.	<p>Тема 3. Експертна діяльність магістрів ОП «Прикладна лінгвістика». Зустріч з дирекцією Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка». 1. Запит Інституту на науково-експертний дискурс. Обсяг завдань. 2. Що потрібно знати і вміти, щоб створювати тексти експертного дискурсу в широкому значенні? 3. Робота над створенням текстів для сайту МІОК, онлайн-платформи «Український всевіт. Віртуальний музей світового українства», порталу «Український освітній всевіт», навчальних текстів для навчально -освітнього порталу з вивчення української мови як іноземної.</p>	Практичне заняття	<p>Експертна діяльність мовознавця і закон України «Про інформацію»(1992) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text Експерт-лінгвіст і Закон України «Про авторське право і суміжні права»(1994-втратив чинність; новий закон -2022року) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855 Компетенція експерта-мовознавця в законі «Про рекламу» (1996) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#Text та «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» (1993-втратив чинність новий – «Закон України «Про медіа» 2022року. Спеціальна експертиза в законі «Про забезпечення функціонування української</p>	<p>5 год. Підготувати тези про наукову діяльність Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою/https://old.lpnu.ua/miok/naukova-diyalnist-instytutu Окреслити своє розуміння внеску у створення експертних текстів про мову, мовознавців та соціум в історії та сьогоденні, в Україні та діаспорі.</p>	2 т.

			мови як державної» (2019) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text		
3 т. 2 год.	<p>Тема 4. Різновиди лінгвістичних експертиз. Лінгвістична експертиза інтернет -комунікації. Як здійснювати дослідження і формулювати оцінку?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дискурс -аналіз мережевих комунікацій (ДА), критичний дискурс-аналіз(КДА), Базові поняття: соціальна інтеракція, інтерактивні фрейми, мовленнєва поведінка, мовленнєва (комунікативна тактика), патерни, контакт, креолізований дискурс. 2. Аналіз дискурсивної особистості мережевих комунікацій. Базові поняття: мовна здатність, мовна компетенція, мовна свідомість, мовленнєва поведінка. Алгоритм аналізу віртуальної дискурсивної особистості. 3. Базові поняття концептуального аналізу. Концептуальна картина світу, концепт, концептосфера, мовна особистість, когнітивна множина комунікантів, Алгоритм аналізу концептів інтернет-комунікації. 4. Психолінгвістичні методики дослідження. Базові поняття. 5. Інтент-аналіз прихованих смислів комунікації. Базові поняття інтент-аналізу: ілокутивна установка, інтенційна спрямованість, намір, інтенція. 	Практичне заняття	<p><i>Слухай Н. В.</i> Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні : [навчальний посібник] / Н. В. Слухай, О. С. Снитко, Т. П. Вільчинська. К. : Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2011. 367 с.</p> <p><i>Компанцева Л. Ф.</i> Інтернет-лінгвістика : [підручник]. Луганськ : Янтар, 2012. 300 с</p> <p><i>Мартінек С. В.</i> Український асоціативний словник : [у 2 т.]. Львів : ПАІС, 2008. Т. 1. Від стимулу до реакції. – 344 с. Т. 2. Від реакції до стимулу. – 468 с.</p> <p><i>Мартінек С.</i> Емпіричні й експериментальні методи у сучасній когнітивній лінгвістиці // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Вип. 52. Львів: Вид-во ЛНУ, 2011. С. 25–32.</p> <p><i>Іванов В. Ф.</i> Принципи й умови контент-аналізу та вимоги до нього. – Режим доступу : http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act= article&article=1614.</p>	5 год. Підготувати повідомлення про методику аналізу інтернет-комунікації на матеріалі праць Л.Компанцевої.	3 т
3 т. 2 год.	<p>Тема 5. Різновиди лінгвістичних експертиз. Лінгвістична експертиза соціальних мереж. Які принципи та підходи до здійснення?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи здійснення лінгвістичної експертизи: лінгвістична визначеність, встановлення комунікативної норми, аргументація, цілісність, 	Практичне заняття	<p><i>Лінгвістична експертиза</i> : підручник / Л. І. Шевченко, Д. Ю. Сизонов ; за ред. Л. І. Шевченко. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2021.</p> <p><i>Компанцева Л.Ф.</i> Лінгвістична експертиза соціальних мереж. Київ: Аграр Медіа Груп,</p>	5 год. Опрацювати словники. Розібрати значення 10-ти термінів, пов'язаних із лінгвістичною	3 т.

	<p>експертна презумпція.</p> <p>2. Дослідження соціальних мереж: вплив комп'ютерних та інформаційних технологій на мови, комунікативні практики в мережі, міжкультурна комунікація, віртуальна ідентичність особи, жанрові формати інтернет-комунікації, технології дослідження інтернет-комунікації</p> <p>3. Підходи до вивчення інтернет-комунікації. Теорії: соціальної присутності, інформаційної насиченості, інформаційного та інформаційно-комунікативного суспільства, лінгвогендорологічні теорії.</p> <p>4. Напрями та теорії дослідження соціальних мереж. Соціальні мережі як об'єкт лінгвістичної експертизи. Чому вона актуальна?</p>		<p>2018. https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_157_69768187.pdf <i>Медіалінгвістика</i>: словник термінів і понять/ Л. І. Шевченко, Д. В. Дергач, Д. Ю Сизонов/ за ред Л. І. Шевченко. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. http://sizonov.blogspot.com/2014/09/2.html <i>Юрислінгвістика</i>: словник термінів і понять /укладачі Л. І. Шевченко, Д. В. Дергач, Д. Ю. Сизонов. І. В. Шматко/За ред. проф. Л. Шевченко. К., 2015.</p>	<p>експертизою соціальних мереж. <i>-Медіалінгвістика</i>: словник термінів і понять/ Л. І. Шевченко, Д. В. Дергач, Д. Ю Сизонов/ за ред. Л. І. Шевченко. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. http://sizonov.blogspot.com/2014/09/2.html <i>Юрислінгвістика</i>: словник термінів і понять /укладачі Л. І. Шевченко, Д. В. Дергач, Д. Ю. Сизонов. І. В. Шматко/За ред. проф. Л. Шевченко. К., 2015.</p>	
4 т. 2 год.	<p>Тема 6. Різновиди лінгвістичних експертиз. Лінгвістична експертиза соціальних мереж. Які методики аналізу можна застосовувати?</p> <p>1. Моніторинг соціальних мереж: алгоритм, ключові слова, результати</p> <p>2. Сервіси: автоматичного моніторингу (semanticforce.net), «ручні» сервіси (Google).</p> <p>3. Ознаки мобілізаційного потенціалу соціальних мереж. Комунікативний портрет аудиторії. Показники високоякісного контенту. Контент, який може стати предметом лінгвістичної експертизи.</p> <p>4. Експертиза аудиторії соціальних мереж. Впливи: медійні особистості, лідери суспільної думки.</p> <p>5. Експертиза медіавірусного зараження.</p>	Практичне заняття	<p><i>Компанцева Л.Ф.</i> Лінгвістична експертиза соціальних мереж. Київ: Аграр Медіа Груп, 2018. https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_157_69768187.pdf</p>	<p>5 год.</p> <p>Компанцева Л. (2020). Лінгвістична експертиза соціальних мереж в умовах гібридних викликів національній безпеці України. <i>Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика</i>, (40), 119-139.</p> <p>Підготувати коротке повідомлення про лінгвістичну експертизу соціальних мереж.</p>	4 т.

5 т. 2 год.	<p>Тема 7. Різновиди лінгвістичних експертиз. Лінгвістична експертиза політичних і правових документів. Обговорення питань із академіком В. А. Широковим (директор інституту Український мовно- інформаційний фонд НАН України)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лінгвістичний контроль нормотворчості. 2. Лінгвістична експертиза нормативно-правових актів. 3. Помилки: дискурсивні, семантичні, граматичні, помилки перекладу. 	Практичне заняття	<p><i>Борисенко Н.</i>. Методика проведення наукових досліджень. Навчально-методичний посібник. Для студентів магістрантів факультетів іноземних мов. Житомир, 2010. http://eprints.zu.edu.ua/28339/1/copympnd.pdf <i>Лінгвістично-інформаційні студії</i>: праці Українського мовно-інформаційного фонду НАН України : у 5 т. / В. А. Широков та ін. Т. 4 : <i>Корпусна та когнітивна лінгвістика</i>. Київ, 2018. 246 с. <i>Бугайко Ю. О.</i> Види лінгвістичної експертизи законопроектів: перспектива впровадження в Україні // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 2019. Вип. 38. С. 145-166. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apy1_2019_38_11. <i>Бугайко Ю. О.</i> Методи лінгвістичного аналізу законодавства: український контекст. Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи: матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з проблем розвитку та функціонування державної мови. (Київ, 28 листоп. 2019 р.). Київ, 2019. С. 54–57. <i>Широков В. А.</i> Наукові засади лінгвістичної експертизи політичних та правових документів / В. А. Широков, О. О. Сидоренко // Мовознавство. 2005. № 2. С.18-31.</p>	4 год. Ознайомитися із концепціями лінгвістичних експертиз і методами їх здійснення в інституті Український мовно-інформаційний фонд НАН України: <i>Лінгвістично-інформаційні студії</i> : праці Українського мовно-інформаційного фонду НАН України : у 5 т. / В. А. Широков та ін. Т. 4 : <i>Корпусна та когнітивна лінгвістика</i> . Київ, 2018. 246 с.	5 т
----------------	--	-------------------	--	--	-----

5 т. 2 год.	<p>Тема 8. Різновиди лінгвістичних експертиз. Термінографічна, лексикографічна та психолінгвістична експертизи</p> <p>1. Жанрові форми лінгвістичної лінгвоекспертології та термінологічної критики як генеалогічно пов'язані напрями прикладної лінгвістики та складники науково-експертного дискурсу.</p> <p>2. Місце лексикографічної експертизи серед критеріїв ідентифікації авторських новотворів.</p> <p>3. Реалізація психолінгвістичної експертизи.</p>	Практичне заняття	<p><i>Максимчук В. В.</i> Лексикографічна експертиза як один із критеріїв ідентифікації авторських новотворів // Наукові записки. Серія «Філологічна». Вип. 31. 2012. С. 55–60.</p> <p><i>Петрова Т.</i> Статус рецензії на термінологічний словник як термінографічна експертиза. // Лінгвістичні студії. Вип 42. С 101-111</p> <p><i>Петрова Т.</i> Рецензія на термінологічний словник: експертиза, професійний діалог і наукова дискусія// Лінгвістичні студії. Вип 38. С. 84-85.</p> <p><i>Кихтюк О.</i> До методологічної проблеми психолінгвістичної експертизи// Inforum. Science for the future. https://www.inforum.in.ua/conferences/19/46/319</p> <p><i>Засекіна Л. В., Засекін С. В.</i> Психолінгвістична діагностика. Навчальний посібник. Луцьк, 2008. https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/503/1/psycholingv_diagn.pdf</p>	4 год.	5 т.
6 т. 2 год.	<p>Тема 9. Різновиди лінгвістичних експертиз. Тексти про взаємодію мови та суспільства як соціолінгвістична експертиза</p> <p>1. Науково-експертний дискурс про мову і суспільство. Реалізація на прикладі аналізу питань мовної політики та мовної ситуації в сучасній Україні.</p> <p>2. Алгоритм і методи аналізу соціолінгвістичної проблематики, пов'язаної з мовною політикою та мовною ситуацією.</p> <p>3. Роль законодавства. Отримані результати.</p> <p>4. Ресурси: міждисциплінарний підхід для проведення досліджень.</p>	Практичне заняття	<p><i>Бігари М. І.</i> Удосконалення організаційного механізму формування та реалізації державної мовної політики в Україні// Державне будівництво. 2021. №1. С. 1-19. Положення про Експертну групу з питань мовної політики// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2018-%D0%BF#n9</p> <p>Склад Експертної групи з питань мовної політики. 2021.// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2018-%D0%BF#n9</p> <p><i>Стратегія популяризації української мови до 2030 року</i> «Сильна мова-успішна</p>	4 год.	6 т.

	<p>5. Роль соціологічних опитувань для формування експертного дискурсу про взаємодію мови та суспільства.</p>		<p>держава» (схвалено розпорядженням КМУ від 17 липня 2019 року № 596-р).// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/596-2019-%D1%80#Text <i>Кабінет міністрів України</i>. Розпорядження. Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року від 19 травня 2021р №474// https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-derzhavno-a474r <i>Концепція Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року</i> <i>Постанова</i> Про утворення Експертної групи з питань мовної політики. від 19 вересня 2018р. № 761// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2018-%D0%BF#Text</p>	<p>Лінгвістична експертиза законопроектів в Україні: теоретичний та конституційно-правовий аспекти : монографія. Київ: Алерта, 2023. 204 с.</p> <p>Звернути увагу на розмежування термінів <i>лінгвістична експертиза законопроектів</i> та <i>редакційне опрацювання законопроектів</i>, а також на практичні пропозиції для вдосконалення правового регулювання й організаційного механізму реалізації лінгвістичної експертизи законопроектів в Україні.</p>	
--	---	--	---	---	--

МОДУЛЬ II. Прикладні питання курсу

<p>7 т. 2 год.</p>	<p>(Проф. Купчинська З.О.) Тема 1. Онімна експертиза: проблеми та їх вирішення 1. Місце антропонімних одиниць в теорії та практиці лінгвоекспертології. 2. Встановлення ідентичності власних назв. 3. Методика дослідження оніма як об'єкта експертизи. 4. Типологія онімної експертизи. 5. Проблеми ідентифікації людини за іменем та</p>	<p>Лекція</p>	<p><i>Ажнюк Б.М.</i> Переклад і міжмовна ідентифікація власних імен //Академік Олександр Савич Мельничук і сучасне мовознавство: збірник наукових праць. Київ: Видавничий дім Д. Бураго, 2012. С.228–236. <i>Відтворення українських власних назв (антропонімів і топонімів) іноземними мовами: збірник наукових праць.</i> Київ, 1995. 175 с. Доценко О.Л. Лінгвістична експертологія в</p>	<p>4 год.</p> <p>Підготувати повідомлення про особливості онімної експертизи. <i>Ажнюк Б.М.</i> Переклад і міжмовна ідентифікація власних імен. //Академік Олександр Савич Мельничук і сучасне</p>	<p>7 т.</p>
------------------------	--	---------------	--	---	-------------

	іменем по батькові. 6. Експертиза записів прізвищ. 7. Ойконімія як об'єкт експертизи.		системі підготовки студентів-філологів. Українська мова в юриспруденції. Збірник наукових праць, 2018. С. 154–157.. URL: http://elar.naiu.kiev.ua <i>Ковтюх С.Л., Кашталян О.М.</i> Словозмінна парадигматика українських прізвищ: монографія. Кіровоград: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2012. 256 с. <i>Михальчук О.</i> Антропонім як об'єкт лінгвістичної експертизи // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія. №1(45). 2021. С. 305-311. http://visnyk-philology.uzhnu.edu.ua/article/view/245509	мовознавство: збірник наукових праць. Київ: Видавничий дім Д. Бураго, 2012. С. 228–236. <i>Михальчук О.</i> Антропонім як об'єкт лінгвістичної експертизи.// Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія, №1(45) 2021. С.305-311.	
7 т. 2 год.	Тема 10. Діахронний та синхронний принципи в онімній експертизі 1.Етимологія назв. Історичний підхід у вирішенні проблем онімної експертизи. 2.Вправи на історичному та сучасному фактажі антропонімії. 3. Вправи на історичному та сучасному фактажі топонімії.	Практичне заняття	<i>Етимологічний словник української мови</i> : у 7 т. / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; редкол. : О. С. Мельничук (головний ред.) та ін. Київ : Наукова думка, 1983. Т. 1. 632 с. ; 1985. Т. 2. 570 с. ; 1989. Т. 3. 648 с. ; 2006. Т.V. 704 с.; 2012. Т. VI. 568 с. <i>Редько Ю.</i> Словник сучасних українських прізвищ: У 2-х томах. Львів, 2007. <i>Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П.</i> Власні імена людей. Словник-довідник. Київ: Наукова думка, 1996. 335 с. <i>Словник прізвищ: практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини).</i> Чернівці: Букрек, 2002. 423с. <i>Трійняк І.І.</i> Словник українських імен. Київ: Довіра, 2005. 509 с. 17. Українська мова. Енциклопедія. Київ: «Українська енциклопедія», 2000. 752 с.	4 год. Ознайомитися зі словниками. Пояснити їх мету, завдання і роль у вирішенні питань онімної експертизи.	7 т.
8 т. 2	Тема 2. Сучасні правописні норми щодо української онімії	Лекція	<i>Ковтюх С.Л., Кашталян О.М.</i> Словозмінна парадигматика українських прізвищ:	4 год.	8 т.

год.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Правописні системи і власні назви в історичному розвитку. 2. Сучасний нормативний вжиток імен та імен по батькові. 3. Нормативний вжиток прізвищ на сучасному етапі. 4. Нормативні відмінкові форми ойконімів. 		<p>монографія. Кіровоград: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2012. 256 с.</p> <p><i>Михальчук О.</i> Антропонім як об'єкт лінгвістичної експертизи.// Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія. №1(45). 2021. С. 305-311.</p> <p>http://visnyk-philology.uzhnu.edu.ua/article/view/245509</p> <p><i>Редько Ю.К.</i> Довідник українських прізвищ. К.: Наукова думка, 1969. 255 с.</p> <p><i>Редько Ю.К.</i> Сучасні українські прізвища. К.: Наукова думка, 1966. 216 с.</p> <p>Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.</p>	<p>Опрацювати словники. Визначити їх роль для нормативного вжитку прізвищ.</p> <p><i>Словник прізвищ:</i> практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини). Чернівці: Букрек, 2002. 424 с.</p> <p><i>Слюсар О.</i> Словник буковинських прізвищ. Чернівці : Рута, 2005. 432с.</p>	
9 т. 2 год.	<p>Тема 11. Сучасний стандарт у записах власних назв.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типові помилки в записах імен. Вправи. 2. Типові помилки в записах імен по батькові. Вправи. 3. Типові помилки в записах прізвищ. Вправи. 	Практичне заняття	<p><i>Український правопис.</i> Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.</p> <p><i>Словник прізвищ:</i> практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини). Чернівці: Букрек, 2002. 424с.</p> <p><i>Слюсар О.</i> Словник буковинських прізвищ. Чернівці : Рута, 2005. 432 с.</p> <p>Трійняк І.І. Словник українських імен. К.: Довіра, 2005. 509 с.</p>	4 год. Знати мовознавчі праці і словники.	9 т.
9 т. 2 год.	<p>Тема 3. Адаптація онімів іншомовного походження: історія і сучасний стан.</p> <p>Транслітерація українських антропонімів і топонімів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Адаптація чужоземних назв в українській мові. 2. Способи передачі українською мовою запозичених власних назв. 3. Сучасні вимоги до транслітерації українських онімів 	Лекція	<p><i>Ажнюк Б.М.</i> Переклад і міжмовна ідентифікація власних імен //Академік Олександр Савич Мельничук і сучасне мовознавство: збірник наукових праць. Київ: Видавничий дім Д. Бураго, 2012. С.228–236.</p> <p>Відтворення українських власних назв (антропонімів і топонімів) іноземними мовами: збірник наукових праць. Київ, 1995. 175 с.</p> <p>Головач У. До питання правопису чужомовних власних назв: ще раз про</p>	4 год. Опрацювати статті. Головач У. До питання правопису чужомовних власних назв: ще раз про концептуальний підхід та головні принципи // Мова: класичне – модерне – постмодерне. 2022. Випуск 8. С. 187–212.	9 т.

			<p>концептуальний підхід та головні принципи // Мова: класичне – модерне – постмодерне. 2022. Вип. 8. С. 187–212.</p> <p>Купчинська З. Лінгвістична експертиза на рівні онімів: проблеми та їх вирішення //Українська мова в юриспруденції: стан , проблеми , перспективи. К., 2023</p> <p>Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.</p>		
10 т. 2 год.	<p>Тема 12. Слов'янські оніми в українському мовному контексті</p> <p>1.Правила передачі слов'янських власних назв українською мовою. Вправи.</p> <p>2. Слов'янські географічні назви українською мовою. Вправи.</p>	Практичне заняття	<p><i>Чучка П. П.</i> Слов'янські особові імена українців: історико-етимологічний словник. Ужгород: Ліра, 2011. 428</p> <p>Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.</p>	4 год.	10 т.
11 т. 2 год.	<p>(Л. В. Ажнюк)</p> <p>Тема 4. Різновиди лінгвістичних експертиз. Експертиза у справах про вчинення неправомірних вербальних дій.</p> <p>1. Особливості лінгвістичної експертизи мовлення в системі криміналістичних знань.</p> <p>2. Предмет, об'єкт і завдання лінгвістичної експертизи писемного мовлення.</p> <p>3. Предмет, об'єкти й завдання лінгвістичної експертизи усного мовлення.</p> <p>4. Мовленнєвий портрет особи в контексті криміналістичних знань.</p> <p>5. Авторознавча й семантико-текстуальна експертизи.</p>	Лекція	<p><i>Ажнюк Л., Ажнюк Б.</i> Семантико-текстуальна лінгвістична експертиза усного й писемного мовлення: науково-методичні рекомендації. К., 2022. 47с.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістична експертиза: статус і методологічні презумпції // Мовознавство. 2012. – № 3. – С. 47-64.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістичне підґрунтя юридичної визначеності // Мовознавство. 2013. – № 5. – С. 69-83.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістична експертиза в справах про документальні спори //Магістеріум. – 2016. – Вип. 62. – С. 3-9.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Типологія об'єктів лінгвістичної експертизи і методика їх дослідження //Мовознавство. 2016. – № 3. – С. 3-18.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістична експертиза як юридичний інструмент // Магістеріум. – 2017. – Вип. 66. – С. 8-15.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Право на мовне довілля з позицій юридичної лінгвістики //Мовне законодавство і мовна політика: Україна,</p>	4 год.	11 т.

Опрацювати статтю.

Кирилюк О.
Виправдовування та заперечення як мовний злочин: дослідження дискурсу збройної агресії РФ проти України.
Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики: збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами X Міжнародної науково-практичної конференції (19–20 травня 2022 року, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,

			Європа, світ. // К.: Вид. дім Д. Бураго, 2019. – С. 275-295.	м.Харків). Серія «Сектор безпеки України». 2022. № 40. С. 34–39.		
11 т. 2 год.	<p>Тема 5. Різновиди лінгвістичних експертиз. Лінгвістична експертиза у справах про документальні спори. Базові методологічні презумпції. Предмет документального спору — лінгвістична прагматика.</p> <p>1. Лінгвальна визначеність тексту юридичного документа як необхідна передумова його юридичної визначеності. Базові методологічні презумпції.</p> <p>2. Тексти-перформативи та їхні лінгвістичні характеристики. Перформативний зміст документа і способи його представлення. Усталені дискурсивні практики представлення перформативного змісту. Презумпція неаномальності тексту документа, який передбачає юридичні наслідки.</p> <p>3. Жанрові різновиди і перформативний зміст текстів документів, які передбачають юридичні наслідки. Чи передбачає текст юридичні наслідки?</p> <p>4. Можливості й спектр завдань ЛЕ, формулювання питань на експертизу в межах лінгвістичної компетенції. Лінгвістичне підґрунтя альтернативних інтерпретацій тексту. Моделі лінгвістичної аргументації.</p>	Лекція	<p><i>Ажнюк Л. Ажнюк Б.</i> Семантико-текстуальна лінгвістична експертиза усного й писемного мовлення: науково-методичні рекомендації. К., 2022. 47с.</p> <p><i>Шевченко Л. І., Сизонов Д. Ю.</i> Лінгвістична експертиза: підручник. Київ: «Київський університет» 2021.</p> <p><i>Кирилюк О. Л.</i> Виправдовування та заперечення як мовний злочин: дослідження дискурсу збройної агресії РФ проти України. Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики: збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами X Міжнародної науково-практичної конференції (19–20 травня 2022 року, Національний юридичний університет 474 імені Ярослава Мудрого, м. Харків). Серія «Сектор безпеки України». 2022. № 40. С. 34–3</p> <p><i>Кирилюк О. Л.</i> Дискурс інформаційної війни: лінгвокогнітивний та психолінгвістичний аспекти. Реферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук. Дрогобич, 2023.</p> <p><i>Кирилюк О. Л.</i> Термінологія інформаційної війни. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Філологічні науки». 2020. № 3 (407). С 33–39.</p>	4 год.	<p>Виписати класифікації лінгвістичних експертиз: <i>Ажнюк Л. Ажнюк Б.</i> Семантико-текстуальна лінгвістична експертиза усного й писемного мовлення: науково-методичні рекомендації. К., 2022. 47 с.</p>	11 т.
12 т. 2 год.	<p>Тема 13.</p> <p>1.Офіційні листи: жанрові різновиди й перформативний зміст. Конфлікти інтерпретацій, які</p>	Практичне заняття	<p><i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістична експертиза: статус і методологічні презумпції // Мовознавство. 2012. – № 3. – С. 47-64.</p>	4 год.	Прочитати публікації	12 т.

	<p>пов'язані з прагматичною (не)відповідністю тексту. Методологічні презумпції й моделі лінгвістичної аргументації.</p> <p>2. Прагматика позачасових форм дієслова у текстах документів, які передбачають юридичні наслідки. Розмежування перформативних і неперформативних висловлень. Методологічні презумпції й моделі лінгвістичної аргументації.</p> <p>3. Представлення перформативного змісту в текстах договорів і боргових зобов'язань. Розмежування перформативних і неперформативних висловлень. Методологічні презумпції й моделі лінгвістичної аргументації.</p> <p>4. Представлення перформативного змісту в тексті закону. Розмежування перформативних і неперформативних висловлень. Методологічні презумпції й моделі лінгвістичної аргументації.</p>		<p><i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістичне підгрунтя юридичної визначеності// Мовознавство. 2013. – № 5. – С. 69-83.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістична експертиза в справах про документальні спори //Магістеріум. – 2016. – Вип. 62. – С. 3-9.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Типологія об'єктів лінгвістичної експертизи і методика їх дослідження. //Мовознавство. 2016. – № 3. – С. 3-18.</p> <p><i>Черненко Г. А.</i> Сфери застосування лінгвістичної експертизи. – Режим доступу : philology.knu.ua> php/37/2/chern.pdf</p>	Ажнюк Л. В.		
13 т. 2 год.	<p>Тема 6. Лінгвістична експертиза у справах про документальні спори. Предмет документального спору — лексична семантика. Методологічні презумпції</p> <p>1. Терміни й загальноживана лексика в текстах документів. Юридично означувані лексичні одиниці в тексті документа. Презумпції однозначності та лексичної когерентності. Презумпція неаномальності.</p> <p>2. Вузкий і широкий контекст слововживання. Усталені дискурсивні практики слововживання. Дискурсивний аналіз в ЛЕ у справах про документальні спори.</p> <p>3. Можливості й спектр завдань ЛЕ, формулювання питань на експертизу в межах лінгвістичної компетенції. Лінгвістичне підгрунтя альтернативних інтерпретацій і моделі лінгвістичної аргументації.</p>	Лекція	<p><i>Ажнюк Л. Ажнюк Б.</i> Семантико-текстуальна лінгвістична експертиза усного й писемного мовлення: науково-методичні рекомендації. К., 2022. 47 с.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістична експертиза: статус і методологічні презумпції // Мовознавство. 2012. – № 3. – С. 47-64.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістичне підгрунтя юридичної визначеності // Мовознавство. 2013. – № 5. – С. 69-83.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістична експертиза в справах про документальні спори //Магістеріум. – 2016. – Вип. 62. – С. 3-9.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Типологія об'єктів лінгвістичної експертизи і методика їх дослідження. //Мовознавство. 2016. – № 3. – С. 3-18.</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістична експертиза як юридичний інструмент// Магістеріум. – 2017. – Вип. 66. – С. 8-15.</p>	4 год.	<p>Ознайомитися із системою аргументації: <i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістичне підгрунтя юридичної визначеності // Мовознавство. 2013. – № 5. – С. 69-83</p> <p><i>Ажнюк Л.</i> Типологія об'єктів лінгвістичної експертизи і методика їх дослідження//Мовознавство. 2016. – № 3. – С. 3-18</p>	13 т.

			<i>Ажнюк Л.</i> Право на мовне довкілля з позицій юридичної лінгвістики//Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ. К.: Вид. дім Д. Бураго, 2019. – С. 275-295.		
13 т. 2 год.	Тема 14. 1. Обґрунтування термінологічного / нетермінологічного характеру слововживання в тексті документа. Юридично означувані й лінгвістично означувані лексичні одиниці. Презумпції однозначності та лексичної когерентності й моделі лінгвістичної аргументації. Презумпції неаномальності, комунікативної достатності та моделі лінгвістичної аргументації. 2. Конкретизація змісту лінгвістично означуваних лексичних одиниць у контексті документа. Конкретизація змісту лінгвістично означуваних лексичних одиниць шляхом дискурсивного аналізу. 3. Юридична колізія та її лінгвістична проекція у формулюванні питань на експертизу. Моделі лінгвістичної аргументації: альтернативні питання й спростування альтернативної інтерпретації.	Практичне заняття	<i>Ажнюк Л., Ажнюк Б.</i> Семантико-текстуальна лінгвістична експертиза усного й писемного мовлення: науково-методичні рекомендації. К., 2022. 47 с. <i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістична експертиза: статус і методологічні презумпції // Мовознавство. 2012. – № 3. – С. 47-64. <i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістичне підґрунтя юридичної визначеності // Мовознавство. 2013. – № 5. – С. 69-83. <i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістична експертиза в справах про документальні спори //Магістеріум. – 2016. – Вип. 62. – С. 3-9. <i>Ажнюк Л.</i> Типологія об'єктів лінгвістичної експертизи і методика їх дослідження. //Мовознавство. 2016. – № 3. – С. 3-18. <i>Ажнюк Л.</i> Лінгвістична експертиза як юридичний інструмент// Магістеріум. – 2017. – Вип. 66. – С. 8-15. <i>Ажнюк Л.</i> Право на мовне довкілля з позицій юридичної лінгвістики //Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ. К.: Вид. дім Д. Бураго, 2019. – С. 275-295.	4 год. Прочитати публікації Ажнюк Л.В.	13 т.
14 т. 2 год.	Тема 7. Лінгвістична експертиза у справах про документальні спори: предмет документального спору — граматична	Лекція	<i>Ажнюк Л., Ажнюк Б.</i> Семантико-текстуальна лінгвістична експертиза усного й писемного мовлення: науково-методичні	4 год. Опрацювати основні	14 т.

	<p>семантика. Методологічні презумпції.</p> <p>1. Синтаксична структура і граматичні зв'язки між синтаксемами. Презумпції однозначності та граматичної когерентності. Презумпція неаномальності. Лінгвістичне підґрунтя альтернативних інтерпретацій і моделі лінгвістичної аргументації.</p> <p>2. Композиція тексту. Презумпція комунікативної достатності тексту документа, який передбачає юридичні наслідки. Лінгвістичне підґрунтя альтернативних інтерпретацій і моделі лінгвістичної аргументації.</p> <p>3. Пунктуація в тексті документа. Презумпція неаномальності. Лінгвістичне підґрунтя альтернативних інтерпретацій і моделі лінгвістичної аргументації.</p>		<p>рекомендації. К., 2022. –47стор. <i>Голобородько К.</i> Лінгвістична експертиза тексту: юридичний та мовний аналіз// Український світ у наукових парадигмах. Харків, 2020. Вип. 7. с 11-17 https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b05e83df-63e8-4483-8340-a3b508f6fd52/content <i>Бугайко Ю. О.</i> Співвідношення понять «редакційне опрацювання законопроекту» та «лінгвістична експертиза законопроекту». На перетині мови і права: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції, приуроченої до Міжнародного дня рідної мови. (Київ, 19 лют. 2021 р.). Київ, 2021. С. 20–27. <i>Прадід Ю. Ф.</i> Проблеми лінгвістичної експертизи усного і письмового мовлення в дослідженнях українських учених / Ю. Ф. Прадід // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : науково-практичні матеріали. – Х. : Право, 2005. – Вип. 5. – С. 166-171. Український правопис. К., 2021.</p>	<p>положення статті: <i>Голобородько К.</i> Лінгвістична експертиза тексту: юридичний та мовний аналіз// Український світ у наукових парадигмах. Харків, 2020. Вип 7. С.11-15.</p>
<p>15 т. 2 год.</p>	<p>Тема 15.</p> <p>1. Конфлікти інтерпретацій, пов'язані зі змістом і функціями дискурсивних слів у тексті документа. Вихідні експертні презумпції і моделі лінгвістичної аргументації.</p> <p>2. Альтернативні інтерпретації граматичних зв'язків між синтаксемами. Моделі лінгвістичної аргументації: формулювання альтернативних питань і спростування альтернативної інтерпретації.</p> <p>3. Конфлікти інтерпретацій, пов'язані з композицією та комунікативною структурою тексту. Вихідні експертні презумпції і моделі лінгвістичної</p>	<p>Практичне заняття</p> <p><i>Ажнюк Л., Ажнюк Б.</i> Семантико-текстуальна лінгвістика експертиза усного й писемного мовлення: науково-методичні рекомендації. К., 2022. 47 с. <i>Юрислінгвістика: словник термінів і понять/ Укл. Л. і Шевченко, Д. В. Дергача. Д.Ю. Сизонов, І. В. Шматко/ За ред докт. філол. наук., проф. Л. І. Шевченко. К., 2015.</i> <i>Доценко О.</i> Лінгвістичні експертизи в дискурсі правозастосування// Проблеми гуманітарних наук. Серія «Філологія», Вип 48.2021. <i>Демченко В. М.</i> Договір чи угода:</p>	<p>4 год. Опрацювати матеріал публікацій. Які дискусійні питання?</p>	<p>15 т.</p>

	аргументації. 4. Конфлікти інтерпретацій, пов'язані з використанням розділових знаків (дужки, скісна риска, сполучник та/або та інше). Моделі лінгвістичної аргументації: формулювання альтернативних питань і спростування альтернативної інтерпретації.		юрислінгвістичний аналіз// Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи .Херсон. Ч. 1. 2018. с 158-160 <i>Черненко Г. А.</i> Сфери застосування лінгвістичної експертизи. – Режим доступу : philology.knu.ua> php/37/2/chern.pdf		
15 т. 2 год.	Тема 8. Лінгвістична експертиза у справах про документальні спори: експертизи у справах, пов'язаних з ідентифікацією нетотожних документальних записів власних назв. Методологічні презумпції. Право на ім'я. 1. Регулярні лінгвістичні чинники, які стають причиною орфографічного розподібнення документальних записів власних назв, і регулярні девіації у практиці документування. Чи можуть нетотожні документальні записи власної назви виконувати функцію лінгвістичного ідентифікатора? 2. Розподібнення документальних записів власних назв в умовах динамічної взаємодії літературної мови, територіальних / соціальних діалектів і просторіччя. 3. Розподібнення документальних записів власних назв в умовах міжмовної взаємодії. Латиничні й кириличні записи власних назв. Документальні записи імен і прізвищ на етномовному порубіжжі.	Лекція	<i>Ажнюк Л. В.</i> Лінгвістична експертиза: статус: методологічні презумпції // Мовознавство: Науково-теоретичний журнал. 2012. – № 3. – С. 47– 64. <i>Ажнюк Л.В.</i> Типологія об'єктів лінгвістичної експертизи і методика їх дослідження // Мовознавство. 3. 2016. С. 3– 18. <i>Богословська М.О.</i> Судова лінгвістична експертиза: процесуальні та кримінальні аспекти : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2009. Український правопис. К., 2021.	4 год. Опрацювати основні положення статті: <i>Ажнюк Л. В.</i> Лінгвістична експертиза: статус: методологічні презумпції // Мовознавство : Науково-теоретичний журнал. 2012. – № 3. – С. 47– 64.	15 т.
16 т. 2 год.	Тема 16. 1. Практика документування і орфографічні стандарти. Норми і принципи міжмовних перетворень власних назв. Транслітерація. Транскрибування. Використання міжмовних відповідників особових імен. Зміна орфографічних і транслітераційних стандартів. Об'єктивні й суб'єктивні чинники, які призводять до регулярних	Практичне заняття	<i>Ажнюк Л. В.</i> Лінгвістична експертиза: статус: методологічні презумпції // Мовознавство: Науково-теоретичний журнал. 2012. – № 3. – С. 47– 64. <i>Ажнюк Л.В.</i> Типологія об'єктів лінгвістичної експертизи і методика їх дослідження // Мовознавство. 3. 2016. С. 3– 18. <i>Богословська М.О.</i> Судова лінгвістична	4 год. Опрацювати публікації.	16 т.

<p>девіацій у практиці документування, і моделі лінгвістичної аргументації.</p> <p>2.Лінгвістична ідентифікація нетотожних записів власних назв, які виникають як наслідок міжмовних перетворень оніма. Моделі лінгвістичної аргументації.</p> <p>3.Лінгвістична ідентифікація нетотожних записів власних назв, які виникають як наслідок вирівнювання діалектної парадигми. Моделі лінгвістичної аргументації.</p> <p>4.Лінгвістична ідентифікація нетотожних записів власних назв, які виникають під впливом соціолінгвістичних чинників. Моделі лінгвістичної аргументації.</p>		<p>експертиза: процесуальні та кримінальні аспекти : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2009.</p> <p>Український правопис. К., 2021.</p>		
--	--	--	--	--